

Один тип – це визначити й обмежити пропоновану компанією номенклатуру товарів або послуг ("варіативне позиціонування").

Другий тип – це позиціонування на основі потреб. Необхідно провести розмежування кола клієнтів на основі їхніх потреб. Третій тип – компанія повинна обмежити коло споживачів, виходячи із принципів їхньої доступності. Цей тип базується на виділенні споживчих груп, до яких можна знайти різні способи доступу.

Отже, визначення меж майбутнього конкретної компанії і чітке розуміння кожним членом команди топ-менеджерів компанії є важливим в процесі стратегічного планування.

5. Розмежування процесів стратегічного планування і оперативного управління компанією. Оперативне управління компанією має базуватися на стратегії і відповідно змінюватися, в залежності від зміни стратегії. Це помилка переходу від ідеї до її реалізації.

6. Відсутність достатньої кількості лідерів. Ця проблема може виникнути як на етапі розробки, так і в процесі реалізації стратегії. Навіть краща стратегія може залишитися нереалізованою, якщо в компанії немає команди лідерів, що володіють необхідними якостями й оптимально розсереджених на всіх рівнях організації. Багато компаній попадають у глухий кут, коли справа доходить до реалізації стратегії. Знаючи, чого реально можна досягти, вони бачать, що отримані результати зовсім не відповідають очікуванням. І лише одиниці розуміють, чому все відбувається саме так. Наприклад, потужні інвестиційні компанії, що успішно працює по усьому світі, коли розглядають пропозиції, що стосуються стратегії, першою справою з'ясовують, хто саме буде їх реалізовувати. Якщо потрібних лідерів у достатній кількості немає, інвестиція не надається. Топ-менеджери повинні оцінювати недостатню кількість лідерів у своїх компаніях і заповнювати її в коротко-строковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі. Але найкраще об'єднати питання лідерства з розвитком стратегії й регулярно зіставляти таланти лідерів з можливостями, що відкриваються перед компанією.

7. Пріоритетність. Завантаженість топ-менеджерів компанії оперативним управлінням і недостатність часу для стратегії, або ж навпаки, надмірна увага стратегії, що позначається на поточному управлінні компанією. Завжди необхідно визначати пріоритети і послідовно займатися як оперативним, так і стратегічним управлінням компанією.

8. Надмірна увага аналізу ринків. Під час збору інформації та складанні матриць аналізу може не вистачити часу на всі подальші кроки. Але й недооцінювати аналіз не треба. Оскільки навіть після затвердження розробленої стратегії ринок змінюється, а отже і положення компанії на ньому також не є статичним.

9. Відсутність чіткої системи контролю за виконанням стратегічних планів компанії. Втім, ця помилка характерна й для оперативного управління.

Цей перелік помилок не є вичерпним, оскільки кожна компанія, що проходить шлях стратегічного планування, зіштовхується з різним спектром проблем і допу-

скає відповідно свої помилки. Але, як правило, вищенаведені проблеми "тонких місць" є типовими.

Отже, стратегія полягає в пошуку й розробці індивідуального, неповторного способу конкурентної боротьби не тільки тому, що це – самий універсальний спосіб конкурентної боротьби, а тому, що він дозволяє компанії побудувати діяльність своєї цінової (виробничої) політики в індивідуальний, неповторний спосіб. Те, що думають менеджери компанії про конкуренцію, те, як вони оцінюють свої результати, структура організації й система керування – все це впливає на вибір стратегії або, що більш широко поширено, на вибір "не стратегії". Майкл Портер (професор Harvard Business School) вважає, що стратегія полягає в створенні позиції, у відмові від деяких видів діяльності й узгодженні обраних напрямків діяльності.

Стратегія – це вироблення особливого виду цінностей (товару), а не спроба робити той же самий вид цінностей (товару) просто краще. Стратегія це добре продумані й розраховані рішення в тому, як направляти конкретну діяльність і як повинна працювати компанія. Фактично розходження спостерігається не між стратегією й результативним процесом, а між розвитком системи управління, виробництва й позиціонуванням. Удосконалення системи управління, виробництва й стратегії не є взаємовиключаючими. Всі ці фактори повинні існувати. Удосконалення системи управління й виробництва являє собою досить складне завдання. У цій сфері дуже важко зберегти перевагу, тому що конкуренти також намагаються це зробити. В основі реальної переваги лежать розбіжності в стратегічній позиції, підкріплені відповідною діяльністю.

Сьогодні зацікавленість українських компаній у стратегічному управлінні активно зростає. Цьому процесу притаманні свої особливості застосування стратегічного управління. Сам процес розробки стратегії корисний хоча б з погляду на оцінки професійних можливостей персоналу, що бере участь у ньому.

Отже, чи необхідна стратегія? Розгорнута відповідь на це питання буде різнитися залежно від обраної ситуації, наявних ресурсів, характеристик зовнішнього середовища, стадії розвитку, готовності компанії.

Поки існує конкурентна боротьба, стратегія повинна залишатися в центрі уваги.

"Стратегічні моделі важливі, але вони не головне. Ключ до успіху – грамотні дії й енергійність у прагненні до мети. Це, у рівній пропорції, можна зустріти як у менеджерів не знайомих зі стратегічним менеджментом, так і в тих, хто ретельно використовує всі останні розробки" (Andrew Campbell (2002).

1. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегічний менеджмент. Мистецтво розробки й реалізації стратегії: Пер. з англ. – М: Банки й біржі, ЮНІТІ, 1998. 2. Пер Дженстер, Девід Хасси. Аналіз сильних і слабких сторін компанії: визначення стратегічних можливостей: Пер. з англ. – М. Видавничий будинок "Вільямс", 2004. 3. Лоуренс Дж. Гребиньяк. Як змусити вашу стратегію працювати: Ефективна реалізація стратегії й впровадження змін: Пер. з англ. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2006. 4. Ільїн І.А. Зібрання творів, том 2, книга 1. 5. Майкл Портер. Про нові стратегії вдосконалення управління: Пер. з англ. // Organizational Dynamics. 6. Старинский Б., Стратегічне й бюджетне управління // Фінансовий директор. – № 7, 2007. 7. Баязитов Т., Стратегія: окремі аспекти формулювання й застосування // Керування компанією. – №3, 2002.

Надійшла до редакції 10.06.08

О. Димніч, здобувач

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ КРАЇНИ

У статті досліджено економічну сутність соціального страхування та його місце у фінансовій системі країни.

This article deals with economic essence of social insurance and its place in the financial system of a country.

Страхування за своїм економічним змістом є поняттям складним і неоднорідним. Його змістова багатопла-

новість набула особливо відчутного прояву з переходом країн колишнього соціалістичного табору до ринко-

вих відносин. Категорія страхування визначається факторами по-різному. Однак здебільшого визначення стосуються комерційного страхування. Наприклад, проф. С.С. Осадець визначає категорію страхування так: "Страхування – це двосторонні економічні відносини, які полягають у тому, що страхувальник, сплачуючи грошовий внесок, забезпечує собі (третьій особі) у разі настання події, обумовленої договором або законом, суму виплати з боку страховика, який утримує певний обсяг відповідальності і для її забезпечення поповнює та ефективно розміщує резерви, вживає превентивні заходи, спрямовані на зменшення ризику, а при потребі перестраховує частину своєї відповідальності"[1.с.24]. На нашу думку, розглядаючи страхування як економічну категорію, ми маємо зважати на те, що ця категорія виражає не тільки економічні відносини, що притаманні комерційному страхуванню (під комерційним страхуванням ми розуміємо страхування, яке здійснюється страховими компаніями). Сфера страхових відносин у суспільстві значно ширша, бо вона включає також і державне соціальне страхування.

Визнання цього – важлива підстава сприймати страхування і досліджувати його, перш за все, як цілісну фінансову категорію, яка охоплює усю сукупність страхових відносин у суспільстві, тобто ті економічні відносини, які виникають у сфері приватного, комерційного страхування, і ті економічні відносини, які виникають у сфері державного соціального страхування.

Погляди вітчизняних учених на соціальне страхування, на жаль, не кореспондують з їхніми поглядами на страхування комерційне. Так, наприклад, проф. С.С. Осадець, визначаючи комерційне страхування як "двосторонні економічні відносини" (курсив наш – О.Д.), разом з тим визначає соціальне страхування як "спосіб (курсив наш – О.Д.) матеріального забезпечення громадян у разі безробіття, захворювання, нещасного випадку, а також у старості"[1, с.568]. Схожу позицію займають В.Д. Базилевич і К.С. Базилевич, котрі розглядають комерційне страхування як "систему економічних відносин" (курсив наш – О.Д.), в той же час визначаючи соціальне страхування як "гарантовану державою систему заходів (курсив наш – О.Д.) щодо забезпечення громадян у старості, на випадок захворювання, втрати працездатності, щодо підтримки материнства та дитинства, також з охорони здоров'я членів суспільства в умовах безоплатної медицини" [2, с.74].

Аналіз цих підходів дозволяє виявити певні неузгодженості. Головна з них полягає у тому, що соціальне страхування авторами визначається як "спосіб", "система заходів", а комерційне страхування – як "економічні відносини". На наш погляд, соціальне страхування так само належить до сфери економічних грошових відносин, як і комерційне страхування. Воно виражає певну сукупність об'єктивно існуючих економічних відносин, пов'язаних з формуванням, перерозподілом та використанням централізованих цільових грошових фондів соціального спрямування. У зв'язку з цим наведемо визначення соціального страхування, яке належить проф. С.І. Юрію, і з думкою якого ми, в основному, погоджуємося: "Соціальне страхування є фінансовою категорією, яка виражає економічні відносини, що виникають у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту шляхом формування фондів грошових коштів та їх використання для забезпечення громадян у старості, на випадок постійної чи тимчасової втрати працездатності, безробіття, підтримки материнства, а також з охорони здоров'я" [3, с.17].

Саме погляд на соціальне страхування як на певну сукупність економічних відносин дає змогу об'єднати

його з комерційним страхуванням в межах однієї економічної категорії, якою є страхування. Ці дві сфери страхових відносин, як справедливо зазначає О.О. Гаманкова [4, с.46-49], недоцільно розглядати безальтернативно відокремлено, як це відбувається зараз. Такий відокремлений теоретичний підхід виливається в штучне протиставлення соціального і комерційного страхування, позначається на якості законодавчого регулювання страхових відносин у суспільстві, призводить до неоднакового тлумачення одних й тих самих понять, заважає взаємній інтеграції цих двох страхових сфер.

Звісно, між комерційним і соціальним страхуванням існують певні розбіжності, але спільним є те, що це – фінансові відносини, об'єктивно основою виникнення яких є ризик. Спільним є цільовий характер створюваних грошових фондів, які призначені для потреб страхового захисту. Спільним є також механізм нагромадження і використання коштів цих фондів, заснований на принципі солідарності, відповідно до якого здійснюється перерозподіл коштів між окремими учасниками створення таких фондів. А розбіжності, здебільшого, полягають у ступені централізації економічних відносин у кожній з цих сфер: соціальне страхування у складі фінансової системи держави належить до державних фінансів, в той час як комерційне страхування в умовах ринкової економіки стає видом підприємницької діяльності на ринку фінансових послуг, оскільки страхові компанії розглядаються сучасною економічною теорією як фінансові посередники. Наявність таких розбіжностей дозволяють зробити висновок про те, що сфери застосування державного соціального страхування і комерційного страхування є відносно автономними. Але неможливо заперечувати той факт, що зазначені розбіжності мають, швидше, організаційний, а не глибинний, принциповий характер. Спільні риси – набагато вагоміші. Особливо наближеною за своєю економічною сутністю до соціального страхування є така галузь комерційного страхування, як особисте страхування. Соціальне страхування включає такі види страхування як пенсійне страхування; страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням; медичне страхування; страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання, які призвели до втрати працездатності; страхування на випадок безробіття. Ризиками тут виступають життя, здоров'я, працездатність людини [5, ст.4]. Особисте страхування забезпечує захист громадян від тих же самих ризиків соціального характеру. Об'єктом особистого страхування є майнові інтереси страхувальника або застрахованої особи, пов'язані з її життям, здоров'ям, працездатністю та додатковою пенсією. При цьому соціальне і особисте страхування взаємно доповнюють одне одного, бо вони мають одне й те саме соціальне спрямування. Страхові принципи, застосовувані як у особистому комерційному, так і у соціальному страхуванні, у найбільшій мірі відповідають ринковим засадам функціонування сучасної економіки [6, ст.4].

Таким чином, якщо розглядати страхування як економічну категорію, то слід, на нашу думку, виходити з того, що вона виражає всю повноту страхових відносин у суспільстві. Її не можна штучно поділяти на "категорію соціального страхування" і "категорію комерційного страхування". Можна сказати, що наявність спільних ознак та ідентичність підґрунтя виникнення соціального та комерційного страхування дає змогу зробити висновок про єдність страхування як суспільного явища. Ми вважаємо, що їх слід розглядати у єдиній системі, призначення якої полягає у забезпеченні потреб юридич-

них і фізичних осіб у відповідних коштах для набуття страхового захисту.

Неоднорідність категорії страхування (наявність в її складі державного соціального страхування і страхування комерційного) призводить до методологічних ускладнень, пов'язаних із визначенням місця страхування у фінансовій системі країни. Позицію вітчизняних науковців з цього питання поки що не можна назвати однозначною і достатньо переконливою, особливо зважаючи на неоднакові погляди щодо внутрішньої структури фінансової системи. З цього приводу існують різні точки зору.

Так, наприклад, проф. М.Л. Дем'яненко вважає, що "фінансова система включає загальнодержавні, місцеві фінанси, фінанси підприємницьких структур та домогосподарств" [7, с.93]; О.П. Кириленко відносить до складу фінансової системи фінансовий ринок, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, державні фінанси, місцеві фінанси, страхування; автори навчального посібника "Теорія фінансів" за редакцією О.П. Чернявського, П.В. Мельника, В.М. Мельника виділяють у складі фінансової системи державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси [8, с.15]; проф. В.М. Опарін відносить до складу фінансової системи країни "фінанси суб'єктів господарювання [9, с.96]; страхування; державні фінанси (бюджет і фонди цільового призначення); внутрішній валютний та фінансовий ринки"; проф. О.Р. Романенко дотримується приблизно такої самої позиції, поділяючи фінансову систему на такі сфери: фінанси суб'єктів господарювання, державні фінанси, страхування, фінансовий ринок і наголошуючи на тому, що "фінансовий ринок і страхування є забезпечуваними сферами" [10, с.22-23].

Як бачимо, вчені по-різному трактують склад фінансової системи країни. При цьому деякі дослідники виокремлюють у складі фінансової системи країни страхування як автономну ланку (Л.А. Юрченко, В.М. Фурман) [11, с.12; 12, с.58] чи як сферу (В.М. Опарін, О.Р. Романенко). Проф. О.Р. Романенко, крім того, виділяє у складі цієї сфери п'ять ланок: "соціальне страхування, майнове страхування, особисте страхування, страхування підприємницьких ризиків, страхування відповідальності" [10, с.22]. Тобто проф. О.Р. Романенко розуміє страхування як інтегровану сукупність економічних відносин, яка включає як соціальне, так і комерційне страхування, з чим ми погоджуємося. Однак ми не поділяємо позицію проф. О.Р. Романенко стосовно виокремлення перелічених п'яти ланок на одному понятійному рівні, бо ланка "соціальне страхування" відповідає рівню поняття "комерційне страхування". Інші ж виокремлені ланки: майнове, особисте, підприємницьких ризиків, відповідальності – це структурні елементи ланки "Комерційне страхування", котрі розглядаються в теорії страхування як галузі страхування (майнове, особисте, відповідальності), а страхування підприємницьких ризиків як самостійна галузь в цьому контексті не виділяється – оскільки потреба підприємств у страховому захисті повністю забезпечується в рамках трьох зазначених галузей. Разом з тим, перелік внутрішніх елементів комерційного страхування логічно було б доповнити переліком внутрішніх елементів соціального страхування, якими є пенсійне страхування, медичне страхування, страхування від нещасних випадків на виробництві, страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, страхування на випадок безробіття.

Погляди на склад фінансової системи, яких дотримуються проф. В.М. Опарін і проф. О.Р. Романенко, є для нас найбільш близькими. Але виокремлення цими вченими страхування у якості автономної сфери фінансової системи породжує природне запитання: чи спра-

ведливо відділяти страхування від фінансового ринку і від державних фінансів? Адже фінансові відносини, які складають внутрішнє наповнення категорії страхування, пов'язані, з одного боку, з формуванням державних цільових фондів (фондів, з яких складається система обов'язкового державного соціального страхування і які розглядаються цими вченими як ланка державних фінансів), а з другого – із управлінням капіталом страхових компаній, тобто з органічною інтеграцією до фінансового ринку. Крім того, погляд на фінанси суб'єктів господарювання як на окрему сферу фінансової системи означає, що фінанси страхових організацій мають бути включені до цієї сфери, оскільки страхові організації виступають повноцінними суб'єктами господарювання. За справедливою думкою В.М. Фурмана, "страхування органічно вписується в усі блоки фінансів" [13, с.45].

Про те, що погляд вчених на місце страхування у фінансовій системі держави не є сформованим остаточно, свідчать, наприклад, такі суперечливі думки проф. В.М. Опаріна, висловлені у одній й тій самій монографії. Перша з них сформульована так: "Між макро- та мікрорівнем (фінансової системи – О.Г.) міститься дуже важлива відособлена ланка фінансової системи – страхування, котре являє собою систему формування і використання колективних страхових фондів на засадах солідарної відповідальності. Таке їх місце пояснюється тим, що, з одного боку, страхові компанії є звичайними суб'єктами підприємництва, а тому належать до рівня мікроекономіки у складі фінансового сектору. Однак, з іншого боку, сформовані ними фонди охоплюють досить широке коло страхувальників та застрахованих, а отже, наближені до макроекономіки. Водночас оскільки вони не охоплюють її повністю, то й не можуть бути віднесені до макrorівня фінансової системи" [9, с.92]. Інша ж думка проф. В.М. Опаріна звучить так: "... вважаємо за доцільне в основу структуризації фінансів покласти рівень економічної системи, виділивши на мікрорівні фінанси суб'єктів підприємницької діяльності, на макrorівні – державні фінанси і страхування..." [9, с.89]. Тобто, автор, з одного боку, вважає страхування проміжною ланкою між мікро- та макrorівнем, а з іншого – сам собі заперечуючи, відносить страхування до макrorівня.

Ці приклади свідчать про складність та неоднорідність страхування як фінансової категорії. Але питання достатньо легко вирішується, якщо погодитися з тим, що виокремлювати страхування як самостійну сферу (ланку) фінансової системи є недоцільним, оскільки таке виокремлення порушує логіку методологічних конструкцій вітчизняних фінансистів. Місце страхування у фінансовій системі країни впливає з двоякості цієї економічної категорії. Ми поділяємо думку проф. В.Д. Базилевича, який зазначає: "Очевидно, настала потреба... дослідити суть страхування на мікро- та макrorівнях..." [14, с.9]. На наш погляд, слід визнати, що фінансові відносини, котрі виражає дана категорія, є розподіленими між державними фінансами (соціальне страхування) та фінансами суб'єктів господарювання (комерційне страхування).

Виділяючи страхування як окрему специфічну сферу фінансової системи держави, науковці, як ми вважаємо, віддають данину поглядам радянської фінансової науки. Бо тут простежується своєрідна невідповідність між сучасними уявленнями про страхування як виду фінансового посередництва, в основі якого лежить ризик – і уявленнями радянської теорії фінансів, яка розглядала страхування на макrorівні як механізм перерозподілу валового внутрішнього продукту і один з методів формування "страхового фонду суспільства", ігноруючи той факт, що страхові відносини, як і певна

частка фінансових відносин взагалі, є не тільки носіями відносин розподілу (перерозподілу), але й відносин обміну, на чому справедливо наголошує В.М. Опарін [9, с.48, 45]. Ми погоджуємося з В.М. Опаріним, який пише: "У страхуванні з позицій цільового формування і використання страхових фондів – це перерозподільні відносини між тими суб'єктами, котрі сплачували страхові внески, і тими, хто отримує відшкодування збитків (ці відносини, на нашу думку, притаманні загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню – О.Д.) З погляду взаємовідносин окремих суб'єктів зі страховими компаніями – це плата за хеджування ризику (плата за спокій), тобто обмінні відносини. (ці відносини притаманні, перш з все, комерційному страхуванню – О.Д.)" [9, с.48].

Подібне розмежування соціального і комерційного страхування корелює із міжнародним стандартом "Система національних рахунків" (СНР-93), прийнятим у 1993 р. Комісією Європейських співтовариств, Міжнародним валютним фондом, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Організацією Об'єднаних націй і Світовим банком. Цей стандарт відповідає базовій міжнародній класифікації інституційних секторів економіки (СІС). Він застосовується усіма розвиненими країнами і дозволяє відповідним чином структурувати економіку країни за інституційними секторами. Це потрібно для того, щоб здійснювати макроекономічну оцінку результатів діяльності інституційних секторів і суб'єктів, які входять до того чи іншого сектору; мати можливість з'являти національну статистичну інформацію з міжнародною; проводити державні статистичні спостереження економічної діяльності суб'єктів економіки за інституційними секторами. Відповідно до методологічних засад СНР-93, Державний комітет статистики України у 2005 році затвердив Класифікацію інституційних секторів економіки України, в якій виокремлено п'ять таких секторів:

- ✓ нефінансові корпорації;

- ✓ фінансові корпорації;
- ✓ сектор загального державного управління;
- ✓ домашні господарства;
- ✓ некомерційні організації [15].

Згідно з цією Класифікацією, страхові компанії як носії фінансових відносин віднесені до фінансових корпорацій (установ), що спеціалізуються на фінансових послугах чи допоміжній фінансовій діяльності, а фонди соціального страхування – до сектору загального державного управління, оскільки це – "державні заклади, які створюються для здійснення державних програм соціального страхування". Це доводить, що міжнародними стандартами страхування поділяється на дві підсистеми: комерційне страхування та соціальне страхування.

1. Страхування: Підручник / Керівник авт. Кол. І наук. ред. С.С. Осадець. – Вид.3-тє, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 599 с. 2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 5-те видання., стер. – К.: Знання, 2006. – 351 с. 3. Юрій С.І. Шаварина М.П., Шаманська Н.В. Соціальне страхування: Підручник. – К.: Кондор, 2004. – 464 с. 4. Гаманкова О.О. Роль соціального страхування у забезпеченні соціального захисту населення // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України: Наук.-практ.зб. – 2003. – №3. – с.46-49. 5. Закон "Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №23. 6. Закон України "Про внесення змін в Закон України "Про страхування" // Урядовий кур'єр. – 2001. – 7 листопада. 7. Лютий І., Алексєєнко Л. Фінансова система та її вплив на макроекономічні процеси в Україні // Економіка України. – 2006. – №1 – с.92-93. 8. Теорія фінансів: навч.посіб. / За заг. ред. О.П. Чернявського, П.В. Мельника, В.М. Мельника. – К.: ДШЯ, 2000. – 384 с. 9. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с. 10. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 312 с. 11. Юрченко Л.А. Финансовый менеджмент страховщика. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 199 с. 12. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку. – К.: КНЕУ, 2005. – 296 с. 13. Фурман В.Н. Необхідність страхування та його роль в економіці // Економіст. – 2007. – №5. – С.43-45. 14. Базилевич В. Сучасна парадигма страхування: суть та протиріччя // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, серія "Економіка". – 2006. -№№ 81-82. – С. 6-9.15. <http://www.ck.ukrstat.gov.ua/>

Надійшла до редколегії 10.06.08

І. Дроник, асп.

МОЖЛИВОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА РИНКУ ІПОТЕЧНИХ ОБЛІГАЦІЙ В УКРАЇНІ

В статті розглядається різновиди цінних паперів, які пов'язані з іпотекою. Аналізуються ризики у титульному страхуванні. Відзначається роль страхових компаній на ринку іпотечних облігацій.

In the article examined varieties of securities which are related to the mortgage. Risks are analysed in title insurance. The role of insurance companies is marked at the market of mortgage bonds.

В Україні протягом тривалого часу йде інтенсивне формування ринку нерухомості зі своїми проблемами, спадами та піднесеннями, викликаними як макроекономічною ситуацією, так і локальними подіями. Дедалі більшість громадян, підприємств та організацій беруть участь в операціях із нерухомим майном. Нерухомість як матеріальне благо, що має речовий характер, складаючи основу добробуту як суспільства в цілому, так і його громадян, є категорією багатства. Кожен етап економічного розвитку вносив зміну з визначення поняття нерухомості, її структури, види та форми власності, ступінь участі у господарському обороті, закріплюючи нововведення правовими нормами.

Мета роботи – розглянути можливості страхової компанії на ринку іпотечних облігацій.

Нерухомість як економічна категорія – фізичний об'єкт або комплекс об'єктів, зафіксований у просторі та визначений суспільством як матеріальне благо, тобто благо, яке здатне задовольняти життєві потреби людей, а також корпоративні та суспільні інтереси, приносити користь. Отже, нерухомість – специфічний товар, що обертається в інвестиційній сфері [1, с. 45].

Ринок нерухомості є однією з суттєвих складових національної економіки, це – важлива складова національного багатства, яка складає близько 50 % світового багатства. Без ринку нерухомості не може бути ринку взагалі, оскільки ринок праці, ринок капіталу, ринок товарів та послуг для свого існування повинні мати або орендувати відповідні приміщення, необхідні для своєї діяльності. Крім того, нерухомість є надійним інструментом генерування доходу та ефективним об'єктом інвестування.

Житлове питання є дуже важливим для більшості українських родин. Особисто гостро ця проблема стоїть перед молодими сім'ями. Враховуючи, що охоплення населення державними програмами забезпечення житлом залишається у край низьким, і в нинішніх умовах держава перестала бути ключовим гравцем на ринку житла, то для більшості громадян залишається лише один шлях до вирішення житлового питання – це поклатися на власні сили і можливості. Проте тут і виникають основні проблеми, що стоять на шляху придбання власного житла [8, с.5].

На початковому етапі розвитку іпотечного ринку рівень регулювання законодавців був малоефективним.